

LULEÅ KOMMUN

Porsöskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Upprättad 2014 11 30

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	4
Lagar och förordningar.....	4
Begrepp.....	5
Vision.....	6
Tidsplan.....	6
Medverkan och delaktighet.....	6
Utvärdering av fjolårets plan.....	6
Ansvarig för utvärdering av årets plan.....	7
Främjande insatser	8
Kön.....	8
Könsöverskridande uttryck.....	8
Etnisk tillhörighet.....	9
Religion och annan trosuppfattning.....	9
Funktionsnedsättning.....	10
Sexuell läggning.....	10
Ålder.....	11
Kartläggande arbete	12
Metod.....	12
Delaktiga i kartläggningen.....	12
Resultat och analys.....	13

Förebyggande åtgärder

Mål.....	14
Uppföljning.....	14
Åtgärd.....	14
Motivering till åtgärd.....	14
Ansvarig.....	14
Uppföljning.....	14

Rutiner för akuta situationer..... 15

Policy.....	15
Rutiner för att upptäcka trakasserier.....	15
Kontaktpersoner.....	15
Rutiner för att utreda.....	16
När elev kränks av andra elever.....	16
När elev kränks av personal.....	16

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av likabehandlingsplanen är förskoleklass, grundskola år 1-6 samt fritidshem. Rektor är ansvarig för framtagandet av likabehandlingsplanen.

Lagar och förordningar

- **Lagstiftning**(2008:567)

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Lagen säger också att skolan måste arbeta förebyggande för att diskriminering inte ska uppstå.

- **Skollagen** (2010:800, kapitel 6)

I skollagen står det att kränkande behandling, som inte är diskriminering eller trakasserier, också är förbjudet. Skolan måste även arbeta förebyggandes mot detta. Om en elev upplever att han/hon blir kränkt i skolan, kan eleven vända sig till BEO (Barn- och Elevombudet) för att få hjälp, bland annat genom att kräva skadestånd. BEO finns på Skolinspektionen.

- **Lgr 2011**

I Lgr 2011 står det att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildas välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas.

- **FN:s barnkonvention om barnets rättigheter** (1989)

Enligt artikel 2 i barnkonventionen står det att ”Inget barn får diskrimineras på grund av härkomst, kön, religion, funktionshinder eller andra liknande skäl”.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Direkt diskriminering Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram, med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Vision

Vår vision på Porsöskolan är att alla elever ska känna sig trygga och bemötas med respekt.

Tidsplan

Likabehandlingsplanen gäller 2014-11-30 - 2015-11-30

Medverkan och delaktighet

Eleverna är delaktiga i likabehandlingsplanen genom att de svarar på enkäter, deltar i fritidsmöten, matråd, klassråd och elevråd. De genomför trygghetsvandringar för att identifiera riskområden, både utomhus och inomhus. Eleverna röstar även fram kompisguider, som finns ute på förmiddagsrasterna. Kompisguiderna har i år fått ta del av resultatet av trygghetsvandringen vilket är en förbättring mot tidigare år. De har även fått diskutera olika filmer utifrån sin roll som kompisguide och träffas en gång i månaden. Vårdnadshavarna är delaktiga via utvecklingssamtal, föräldramöten samt dialog i föräldrarådet. Personalen deltar vid framtagande och utvärdering av likabehandlingsplanen. Den färdiga planen presenteras och förankras hos elever, föräldrar och personal.

Utvärdering av fjolårets plan

Likabehandlingsplanen har utvärderats genom olika enkäter som till exempelvis barometern, trygg skola, skolsköterskans elevhälsosamtal och genomgång av olika dokumentationer kopplade till handlingsplanen. Planen har förankrats på föräldrarådet och utvärderats av elevråd, likabehandlingsteam, elevhälsa och i samtliga personalgrupper. Alla pedagoger och rektor har varit delaktiga i utvärderingen men likabehandlingsteamet har varit ansvariga för utvärderingen. Sammanställningen visar att det finns förbättringsområden på skolan. Likabehandlingsplanen har i större grad än tidigare förankrats hos elevrådet. Förra året upplevde vi att en av bristerna var att barnen inte hade varit delaktiga i tillräckligt stor utsträckning. I år har likabehandlingsplanen diskuterats på elevrådet, eleverna har varit delaktiga genom att få vara med och utforma barometerfrågor, som är kopplade till diskrimineringsgrunderna. Mer utbildning skulle behövas för kompisguiderna gällande dessa grunder eftersom vi tycker att eleverna behöver verktyg för att se och upptäcka diskriminering och kränkande behandling. Vi konstaterar också att föräldrarna har fått ta del av likabehandlingsplanen men inte varit med och utvärderat denna. På föräldrarådet så önskade de en kväll med workshops utifrån planen mot diskriminering och kränkande behandling för att kunna sätta sig in i och förstå dessa frågor lite bättre. Det har också framkommit att vissa barn tycker att det är jobbigt att skriva kompislappar. De har i dessa fall ofta fått vara med och skriva många lappar. Men, vi upplever det som att kompislappen i många fall är ett positivt

redskap. Dock är det en del pedagoger som upplever att det är svårt att hinna med att skriva dessa lappar.

Ansvarig för utvärdering av årets plan

Likabehandlingsteamet tillsammans med rektor är ansvarig för uppföljning av årets plan.

Främjande insatser

Det främjande arbetet syftar till att förstärka respekten för allas lika värde.

Kön				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla ska ges samma möjligheter att utvecklas utifrån sina förutsättningar och intressen utan att begränsas av könsstereotypa föreställningar.	Kompetensutveckla personalen i normkritiskt tänkande.	Vt- 15	Rektor	Vt- 15
	Föra dialog med barnen om könsstereotypa föreställningar och uppmuntra de att våga utmana dessa.	Kontinuerligt	Pedagoger	Ht - 15

Könsidentitet och könsuttryck				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Olikheter respekteras och ses som en tillgång.	Tillämpa ett normkritiskt och öppet förhållningssätt.	Kontinuerligt	Pedagoger	Vt - 15

Etnisk tillhörighet				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla ska mötas med respekt oavsett etnisk tillhörighet.	Synliggöra de olika etniska tillhörigheterna. Samarbeta med modersmåslärarna och ge modersmålsundervisningen möjlighet att i skolans verksamhet synliggöra olika etniska tillhörigheter.	Kontinuerligt i utbildningen	Pedagoger Rektor och pedagoger	Vt - 15

Religion och annan trosuppfattning				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla barn ska känna till att det finns olika högtider och många finns representerade på Porsöskolan.	Tillsammans med eleverna analysera och diskutera om olika religiösa grupper och trosuppfattningar.	När aktuella högtider inträffar.	Pedagogerna.	Vt - 15

Funktionsnedsättning				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Eleverna ska ha förståelse för människors olika förutsättningar och förmågor.	Informera, diskutera och analysera stereotipa föreställningar med eleverna	Kontinuerligt	Pedagoger.	Vt – 15
Alla elever ska ges förutsättningar att delta i utbildningen.	Utbildningen ska utformas så att alla kan och vill delta. Kompetensutveckling.		Rektor.	Vt - 15

Sexuell läggning				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Alla ska ges samma möjligheter att utvecklas utifrån sina förutsättningar, utan att begränsas av könsstereotipa föreställningar.	Kompetensutveckla personalen i normkritiskt tänkande. Föra dialog med barnen om könsstereotipa föreställningar.	Vårterminen Kontinuerligt	Rektor Pedagoger	Vt-15 Ht-15

Ålder				
Mål	Aktiviteter	Genomförande	Ansvar	Uppföljning och utvärdering
Planera undervisning och aktiviteter med ett normkritiskt perspektiv kring förväntningar utifrån elevers individuella behov, inte ålder.	Åldersöverskridande aktiviteter på exempelvis friluftsdagar. Gemensamma dagar med åldersblandade grupper.	Kontinuerligt	Pedagogerna	Vt - 15

Kartläggning

De områden som berörs av kartläggningen är de olika diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling.

Metod

Beroende på barnens ålder och grupp så använder vi olika metoder för att kartlägga. Dessa består av följande:

Mentorssamtal
Elevhälsosamtal
Elevråd
Klassråd
Fritidsråd
Trygghetsvandring
Kompislappar
Elevhälsomöten
Likabehandlingsmöten
Pedagogmöten
Genomgång av rutiner
Observationer
Incidentrapporter
Enkäter
Sociogram

Klasskonferans

Utvecklingssamtal

Kompisguider

Delaktiga i kartläggningen

Eleverna har varit delaktiga i kartläggningen genom likabehandlingsmöten, olika råd, pedagogmöten, enkäter, elevintervjuer, sociogram, kompisguiderna, elevhälsosamtal, incidentrapporter, trygghetsvandringar och rutingenomgångar. Personalen har varit delaktig i kartläggningen via dialoger på kompetensutvecklingsdagar där alla pedagoger har deltagit. Elevernas enkätsvar har utvärderats, ärenden har lyfts, analyserats och det har beslutats om åtgärder i elevhälsoteam och likabehandlingsteam

Resultat och analys

Resultatet enligt barometermätningarna visar på det stora hela att de flesta trivs och känner sig nöjda på Porsöskolan. Dock visar sammanställningen på att många elever på skolan upplever att det är oroligt i matsalen. Bland de yngre eleverna så förekommer det mycket svordomar vilka många reagerar på. Även kompisguiderna har påtalat detta. De yngre barnen upplever också att det är svårt att känna arbetsro under lektionstid. De äldre eleverna tycker att den viktigaste frågan är den om att respektera andra men den visar också på att det är många som inte tycker att barn respekteras. Vi anser att den barometerfrågan behöver omformuleras för att vi ska få veta om det är vuxna eller barn som inte visar respekt. Åtgärder bör sättas in oavsett svar. Många äldre elever upplever att de inte har förtroende för någon vuxen på skolan men ändå uppger nästan alla att de är nöjda med sin mentor. Trygghetsvandringen visade på att det finns områden där det kan vara extra oroligt och där kränkningar kan förekomma. Alla pedagoger och kompisguider är informerade om detta för att förebygga att oroliga situationer uppstår. Rastkul är en verksamhet som planeras att starta igång under våren och syftar till att främja ett trevligt klimat utomhus. Fler vuxna kommer i och med detta vara ute med barnen. I samtal med bland annat elevrådet, har det kommit fram att några elever har blivit lämnade ensamma av andra elever vid olika tillfällen och då känt sig utanför. Rasistiska, sexuella och andra verbala trakasserier har förekommit samt kränkningar i skymda utrymmen som entréhallar och omklädningsrum. De verbala trakasserier går att hänvisa till diskrimineringsgrunderna gällande kön, etnicitet, sexuell läggning och funktionsnedsättning. All berörd personal bör vid behov informeras och vara delaktiga i kartläggningen, gäller såväl kökspersonal som lokalvårdare samt vaktmästare.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av förebyggande åtgärder är kränkande behandling och diskrimineringsgrunderna gällande kön, etnicitet, sexuell läggning och funktionsnedsättning.

Mål

- Att elevers och vuxnas förhållningssätt präglas av att olikheter respekteras och ses som en tillgång.
- Att alla på Porsöskolan förstår och tar ansvar, utifrån sina förutsättningar, för sitt agerande.

Uppföljning

Uppföljning av det förebyggande arbetet ska ske genom barometermätning, elevhälsosamtal, mentorssamtal samt trygg-skolaenkäten.

Åtgärder

- Riktade insatser för att höja pedagogernas kompetens kring de olika diskrimineringsgrunderna.

Motivering till åtgärd

Pedagogerna behöver bli mer medvetna om de normer och attityder som präglar verksamheten.

Ansvariga

Pedagoger och rektor.

Uppföljning

Höstterminen 2015.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Vår policy är att det på Porsöskolan ska det råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Rastmedverkansschema
- Kompisguider
- Barometermätningar
- Elevhälsosamtal
- Likabehandlingsmöten
- Kuratorssamtal
- Mentorssamtal
- Föräldrasamtal
- Rektor samtal

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

All pedagogisk personal

Skolkurator Maria Öhman	0920-453461
Skolsköterska Erika Lundström	070-389 33 20
Likabehandlingsteamsrepresentant	0920-453819
Rektor Annika Häggstål	0920-453818

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Den pedagog som upptäcker eller får vetskap om kränkningar/trakasserier ingriper omedelbart och åtgärdar den akuta händelsen - dialog med alla involverade
Ansvar: *Den pedagog som på något sätt får vetskap om händelsen*
2. Informera mentor under skoltid och fritidspedagog på fritidstid
Ansvar: *Den pedagog som ingrep och utredde händelsen*
3. Pedagog samtalar med de i händelsen involverade. Bestämmer tid för uppföljning. Dokumenterar samtalen på en incidentrapport.
Ansvar: *Mentor på skoltid eller fritidspedagog på fritidstid*
4. Kompislapp fylls i av alla inblandade elever tillsammans med utredande pedagog.
Ansvarig: *Utredande pedagog*

Följande åtgärder kan vidtas efter bedömning

5. Informera vårdnadshavare.
Ansvar: *Utredande pedagog*
6. Informera rektor och/eller Likabehandlingsteamet
Ansvar: *Utredande pedagog*
7. Uppföljande samtal. Samtalen dokumenteras.
Ansvar: *Utredande pedagog*
8. Om kränkningar/trakasserier inte upphört kallas elev som kränkt/trakasserat samt vårdnadshavare, till möte. Mötesprotokoll upprättas samt tid för uppföljning sätts.
Ansvar: *Rektor*
9. Rektor anmäler ärendet till huvudmannen.
Ansvar: *Rektor*
10. Anmäler till Arbetsmiljöverket (inom 24 tim.)
Ansvar: *Rektor*

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Ingriper omedelbart
Ansvar: *Närvarande pedagog eller pedagog som får vetskap om händelsen*
2. Informerar rektor
Ansvar: *Närvarande pedagog eller vuxen som får vetskap om händelsen*
3. Rektor samtalar med den personal som sägs ha kränkt elev samt dokumenterar samtalet
Ansvar: *Rektor*
4. Informerar vårdnadshavaren
Ansvar: *Rektor*
5. Rektor kallar elev, vårdnadshavare och berörd pedagog till möte.
Ansvar: *Rektor*
6. Rektor anmäler till huvudman
Ansvar: *Rektor*
7. Rektor upprättar åtgärdsplan
Ansvar: *Rektor*
8. Följer upp åtgärdsplan enligt uppgjord tid och dokumenterar uppföljningen
Ansvar: *Rektor*
9. I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier:
Anmäler till Arbetsmiljöverket (inom 24 tim.)
Ansvar: *Rektor*
10. Anmäler till Polis eller vidtar annan lämplig åtgärd
Ansvar: *Rektor*